

VYCHOVATELSKÉ LISTY.

Časopis věnovaný zájmům křesťanského vychování.

»Kdo Mne následuje, nebloudí ve tmách, praví Pán.«
Tom. Kemp. I. 1.

Herbartovy praktické idey a výchova křesťanská.

Napsal *dr. Jos. Kachník.*

(Pokračování.)

4. Idea práva.

Od poměrů vnitřních u jednotlivce přechází Herbart ku poměrům vůli, jež se mimo nás uplatnití snaží.

„Nejedná se jen o představované cizí vůle, nýbrž o skutečné vůle vícero rozumných tvorů. Ihned vnucuje se, že tyto vůle nemohou vstoupiti ve skutečný poměr bez zprostředkování. Neboť co by bylo ve vlastním vědomí jednotlivce uzavřeno, nebylo by druhému ničím. Vůle musejí se projevit do zevnějšího světa, jenž jest více lidem společným . . . Každý se hledí rozšířiti ve mnohosti, jež mu přináležejí: svoje myšlenky a vidiny snaží se přeměnití ve věci skutečné . . . Bezděčně, nahodile — dejme tomu — že dva lidé tím v poměr vstoupí, že jejich vůle do společného zevnějšího světa zasáhnou. Ze se při tom musejí setkatí na stejném místě, jest zřejmo . . . Náš předpoklad zní tedy: pro dva rozumné tvory existuje bod třetí a také dva protirečné sobě odporující způsoby, o bodu tom disponovati . . . Připusťme, že oba o sobě vědí, poznávajíce, že se jejich vůle navzájem zabraňují. Jak o sobě vědí, jest pro praktickou filosofii zbytečnou otázkou, poněvadž prostředek, jak se o tom dovědí, na poměru vůli, o jichž posouzení se jedná, ničeho nemění. Vědí-li však, že si brání, a chtějí-li právě v tom, že o tom vědí, svůj účel: tu chtějí, aby toho poměru nebylo; každý z nich chce negaci vůle druhého. I jsou ve sporu. — Spor rozeznává se od zlovůle. Spor jest nepoměrem vícero vůli skutečných, zlovůle však nachází se zcela ve smýšlení jednotlivce, jenž se vůli cizí od něho představované — i kdyby skutečnou vůli nebyla — vnitřně oproti staví. V pouhém sporu mají se vůle navzájem jen za překážku svých účelů, takže, kdyby nepřipadly na tutéž věc zevnější, nechala by jedna druhou na pokoji: ale ve zlovůli jest jedna vůle bezprostředně předmětem vůle druhé.“¹⁾

Jako Kant odděluje i Herbart právo přesně od mravnosti. Popustí-li jeden ve sporu a dá-li tím průchod vůli druhého, není to žádná blahovůle. Než dle zásad křesťanských náleží právo a spravedlnost ku řádu mravnému.

¹⁾ Allg. prakt. Philosophie, str. 46—48.

Nedopustiti se vraždy, nepoškoditi druhého na majetku, zachovávatí smlouvy právoplatně uzavřené náleží do oboru příkázání mravních a přece jsou to poměry čistě právní. Dle mravouky křesťanské jest upuštění od sporu úkonem lásky k bližnímu a vychovávati ku smiřlivosti jest jeden z účelů výchovy křesťanské.

Herbart přechodu od blahovůle ku právu nepřipouští; odnáší se blahovůle ku cizí vůli v mysli člověka pomyšlené či představené, kdežto se právo odnáší ku cizí vůli skutečné a mimo mysl v nějakém bodu s vůlí zevně projevenou se stýkající. Proto zcela nesprávně jest, co praví se v „Obecném vychovatelství“ Lindnerově (str. 49.): „Byla-li by idea blahovůlnosti (láska k bližnímu) tak mocnou, aby se jí každý člen společnosti řídil, nebylo by třeba stanoviti práva. Avšak sobectví jest u lidí tak mocným, že povstává mezi nimi podobný „boj o život“ jako mezi zvířaty a rostlinami“ (darwinismus?!). I následuje výměr práva: „Právo jest pro všechny členy společnosti závazné pravidlo, jímž zamezuje se spor (rozepře) mezi dvěma chtěními, k témuž předmětu směřujícími.“

Jest tento výměr správný?

Slyšme Herbartu! Ze sporu povstává nelibost. Jak nelibost tu odstraniti?

„Každý z obou zapírá ve své vůli překážející vůli druhého. Tato negace musí se negovati, t. j. první jsa si vědom, že druhý mu překáží, nechá si překážeti; opouští disponovati o onom bodě třetím a ponechává to druhému, aby disponoval. Není to blahovůle; jest to předpoklad, že druhý nese se za svým účelem a že vlastní povolnost jest jen podmínkou vyhnutí se sporu . . . Jeden povolil: následkem tohoto povolení trvá druhý při svém původním chtění: měl-li by se nyní spor obnoviti, mohl by opětně jen tím započat býti, že by první své povolení nazpět vzal: tím však by se zvýšila nelibost na sporu; byl by to pak on, jenž by praktický návod nelibosti, jenž by nyní jen jemu svědčil, přestoupil. Nemá-li tedy souzeno býti: musí mu býti povolnost, jež se byla stala, pravidlem, kterého přestoupiti nesmí a které ho vylučuje z toho, co druhému přiřknul: slovem existuje mezi oběma hranice práva. Právo jest souhlas vícero vůli, pojatý jako pravidlo, které spor zabraňuje.“¹⁾

To jest ovšem zcela jiný výměr! Zde není o žádném závazném pravidlu pro všechny členy společnosti žádné řeči. Ano, Herbart přímo jakékoli pravidlo, jakýkoli princip závaznosti mimo vůle se stýkající vylučuje. „Ten poměr“ — praví — „jest výlučně jen mezi vůlemi samými; tyto musejí býti myšleny jako bezprostředně v něm stojící, přes všeliké prostředí, jež mezi nimi snad jako bytostmi přirozenými by nepostrádatelným bylo.“ —

Vylučuje-li Herbart všeliký zevnější princip, vylučuje také Boha jako nejvyššího ochránce práva naprosto. Upírá i platnost zákona přirozeného, dle něhož má každý právo naložiti s věcí, již způsobem zákonitým a spravedlivým nabyt, dle vůle své. Toto právo věcné zamítá také výslovně: „Vysvítá dosti jasně, že původ práva všelikého není hledati ve věcných právech, jež sobě někdo připisuje a mocí kterých by všechny ostatní vyloučiti směl: nybrž v poměrech, jež mezi určitými osobami od obou stran se tvoří, jež jen pro tyto osoby platí a jen tak platí, jak byly utvořeny.“²⁾

¹⁾ Allg. prakt. Philosophie, I. c. str. 50.

²⁾ Allg. prakt. Philosophie, I. c. str. 51.

Jest tedy idea práva opět jen něco zcela subjektivního, pro jednotlivé, nikoli pro všechny lidi stejně platicího, tím méně závazného.

Vždyť Herbart zřejmě všeliké nucení ku zachování práva odmítá: „Zbývá ještě pojednati o otázce, zda právu původně přísluší, nucením se hájiti. Tuto otázku možno zcela krátce určitě záporně zodpověděti; při čemž ovšem tak zvané právo přirozené svůj základný pojem o původním — naposledy nekonečném — právu donucovacím oželi.“¹⁾

Jaké jest právo, jehož závaznost nemožno vynutiti? Herbart se domnívá, že možno vše poučením dosáhnouti; než zapomíná, jak často se vzpouzí vůle všelikému poučení nejlepšimu. Bez objektivné obecné závaznosti práva neobstála by spravedlnost veřejná; nemožno vychovávatí budoucí občany, již by šetřili přirozených a zákonitých práv spoluobčanů.

Dle mravouky křesťanské náleží nejvyšší vlastnictví všech věcí Bohu, ale i pravé vlastnictví druhotné lidem, jimž Bůh všeliké věci odevzdal. Kdo dle zákona Božího přirozeného a občanského majetku a práv nabyt, může jich klidně užívatí a veřejná moc jest ve jménu Božím zavázána, jej v tom podporovati a hájiti.

To jsou zásady odvěké, určité, pevné, nezvratné. Proč jen u výchově, kde se jedná o zásady, od nichž závisí blaho nejen jednotlivců, ale celé společnosti, utíkatí se ku názorům subjektivně-spekulativním, objektivně vratkým a nejistým, ano mylným, kdyžť nezlomná pravda tak blízko jest?!
(Příště dále.)

Výchov duše.

Podává *Fr. Janovský.*

(Pokračování.)

Pravdymilovnost a upřímnost šlechtí líbezně člověka, a navykne-li jí dítě, usnadníme si výchov jeho. Dítěti je sice přirozenější mluvití pravdu než lhátí, přes to však i lživost a neupřímnost záhy se ukazuje; často bývá toho příčinou bujná obrazotvornost, přílišná fantasie, přílišné a neopatrné pěstování bajek a pohádek; jinde lhou a přetvařují se děti z bázně před trestem; budiž jim moudře a laskavě připomenuto a často opakováno, že každá zúmýslná lež je horší a přísnějšího zasluhuje trestu, než upřímně vyznané pochybení, a třebaž že lhář svým šibalstvím ujde trestu zde na světě, však že hůře s ním bude na věčnosti; budtež jim připomenuty vlastnosti Boží, zvláště jeho všudepřítomnost, vševědoucnost, svatost, spravedlnost; Bůh jest věčná pravda, ďábel otcem lži; kolikrát selžeš, tolik krokův odstoupíš od Boha a přistoupíš k duchu zavrženému.

Nejčastěji však cesta, kterou dítě dospívá lživosti a neupřímnosti, jest lživost a neupřímnost dospělých, bohužel mnohdy vlastních rodičů. Co se to naslibuje, co nahrozí otec, matka dítěti, aby je k něčemu přiměli!

¹⁾ L. c. str. 52.

A dítě brzy se přesvědčí, že ty sliby, ty hrozby byly neupřímny, nepravdivy. Kolik lží dopadá do uší prostosrdečného dítěte, aby si ho dospělí, mnohdy opět vlastní rodiče, dobírali a obveselení měli! Tak se podkopává pravdymilovnost v útlém dítěti, a ono následujíc příkladu takového lže, lživě hrozí, lživě slibuje, lživě si dobírá dětí mladších sebe.

Vrchol nerozumnosti a převrácenosti se strany rodičů jest, přímo-li dětem poroučejí, aby za jistých okolností lhaly. Jakou to metlu chystají si na sebe!

Vychovati dítě, aby bylo pravdy milovno a upřímno, není těžko, jsou-li vychovatelé sami pravdy milovní a upřímní; neboť jsouc dítě podle duše živým obrazem živého Boha, věčné Pravdy, má smysl pro krásu, počestnost a bohulibost oné pravdymilovnosti a upřímnosti; třeba jen příhodně smysl ten buditi a pěstovati. Bylo útěchou i jedné africké černošce, že syn její, záhy zemřelý, nikdy neselhal! Bylo jí to útěchou v zármutku nad smrtí synovou a zřejmě se tím pochlubila cestovateli.

Jakým povzbuzením pro děti a upřímnost jejich, slyší-li, kterak svatí mučéníci a svaté mučénice dali se raději nejkruťším způsobem popravit, nežli by třeba jediným lživým slovem byli se zpronevěřili pravdě, víře, Bohu, Kristu Pánu! Raději smrt nežli lež! Toť bylo heslem jejich před soudnými stolicemi pohanskými, často i před vlastními rodiči, kteří byli zatím ještě pohany. Jak dojemno čísti na př. v životě sv. Perpetuy, urozené Karthagiňanky, mladistvé matky, kterak k ní do žaláře vešel staříčkový otec, pohan, aby ji odvrátil od Krista a uchránil jí života; prosil: „Dcero, ustrň se nad mými šedinami, ustrň se nad svým otcem. Hle, těmato rukama dochoval jsem tě do tvého kvetoucího věku a miloval jsem tě nade všechny bratry tvoje. Nevydávej mne lidem v pohanění. Rozpomeň se na svou matku, na bratry i tetu, pohleď na své dítě, kteréž bez tebe na živu neobstojí. Odlož tvrdošijnost, abys nás všech nezahubila!“ Tak prosil stařec, líbal dceru, padl jí k nohám — jen aby zapřela Krista! Jaké to pokušení pro pravdu a upřímnost křesťansko! Avšak pravda zvítězila. Ukázala svatá dcera na džbán v žaláři stojící a ptala se otce: „Jak se jmenuje tato nádoba?“ „Džbán“, odpověděl otec. Dcera: „Jako se tato nádoba nemůže jinak jmenovati, než co jest, tak ani já nemohu jinak o sobě říci, než co jsem, totiž křesťanka, a tou zůstanu!“

Litovala světice, litovala otce, že on jediný z celého rodu nebude se radovati z umučení jejího. Smuten odešel. Marno bylo i další jeho domlouvání a přemlouvání, marny prosby; veleochotně a s radostí, zpívajíc Kristu vešla se spoludruhy a sv. Felicitou do zápasistě divadla, kdež na ně před očima tisícův a tisícův pohanských, křesťanské krve lačných pohanů, měla býti poštvána dravá zvířata. Sv. Perpetua kráčela první, krásná a důstojná jako královna a vyvolená nevěsta Kristova. Na mučéníky puštění levharti, medvěd a divoký kanec, na sv. Perpetuu a Felicitu divoká kráva; porazila je a vláčela po zemi; v žaláři dokonaly mečem katovým dne 7. března 203. Takovýchto upřímných, pravdy a Krista milovných mučeníkův a mučenic čítá se z prvních tří století křesťanských téměř třinácte milionův! Věztež to naše ditky, věztež to i dospělí, a nebude jim za těžko pravdu mluvití a podle pravdy jednatí.

Dítě pro pravdymilovnost a upřímnost vychované bude mítí právě touto ctností v duši jakožto zářné slunéčko, jehož světlo a zář zaplaší tak mnohý hřích, zejména krádež a necudnost; hříchy tyto nevzejdou, nejsou-li současně doprovázeny lhavostí a přetvářkou; bojíf se hřích pravdy. Vůbec všecek výchov dítek pravdy milovných a upřímných jest snazší a lehčí.

Základem, takřka kostrou mravní zvedenosti vůči bližnímu jest spravedlnost. Že každý člověk má právo žítí a majetek mítí, že však jednotlivec má své svobody jen tak užívatí, by neporušil práva bližního — toť podstatným živlem duše lidské; vzbuzujme ho záhy v duši dětské! Nestací k tomu ovšem dlouhé a obšírné, abstraktní poučování, nýbrž kdykoliv se dítěti hříšně zachce porušiti právo či majetek druhého, řekněme zkrátka a stručně: „To nesmíš, to by byl hřích!“ a porušen-li už majetek či právo, doléhejme, by dítě nahradilo, co může nahraditi, nebo prosilo za prominutí. Poukazujme za takových okolností na zákon Boží do srdce lidského napsaný: „Co sám nechceš, aby se ti stalo, nedělej druhému!“ Krádež nebo jiný přechmat jen potrestati a vinníka ani slovičkem nepoučiti — aj, toť způsobí, že dítě svou hříšnou chtivost jenom ze strachu před trestem zatím přemůže, avšak až nikdo nebude přítomen, pustí chtivosti oné uzdu, prohřeší se. Bohužel dělají to v mnohé příčině i lidé dospělí; kde se netřeba báti policie nebo veřejné hanby, dopouštějí se sebe horších činův a provinění; jest to praktický důsledek bezbožeckého materialismu, jenž prohlašuje člověka jenom za vyvinutější zvíře; zvířata neznají rozdílu mezi mým a tvým, zvířata neznají spravedlnosti, neznají počestnosti, poctivosti.

Pěstující cit pro spravedlnost, poukazujme dětem na Boha, Hospodina, Hospodáře všeho světa, všech lidí, jenž neúprosně hledí toho, aby každému bylo necháno a dáno, co mu patří; a jako Bůh ob čas trestává, citelně trestává, musíme i my zde onde trestati, citelně trestati; metla vyháni děti z pekla. Vypravoval dospělý rolník, kterak jako chlapec byl dopaden při krádeži, jen nepatrné krádeži; dostal za to od otce provazem; od té chvíle prý mu ani jednou za celý život nenapadlo komu co vzítí. Trest účinkoval; prostá domluva byla by zůstala bez účinku.

Budme však i my k dětem spravedliví! Co rodiče dětem dali, neberte jim bez jejich vědomí; co jim slíbili, splňte, a nemohou-li splniti, omluvte se, vysvětlete jim; sic poruší se jejich cit pro spravedlnost, a děti připodobní se nespravedlivým rodičům. Ovšem dlužno mládež upozorniti, že se jí ve světě často přihodí bezpráví; avšak připomeneme též, jak nás božský Spasitel učil zlé dobrým spláceti; pravil v přepamátném kázání horském: „Slyšeli jste, že řečeno bylo: Oko za oko, zub za zub. Jáť pak pravím vám, abyste neodpírali zlému (t. j. abyste se nikterak nemstili a neodplacovali rovným za rovné, nýbrž abyste raději pro svatý pokoj a dobrou vůli i křivdu trpěli a těžší břemena snášeli; ale udeří-li tě kdo v pravé líce tvé, nastav mu i druhé; a tomu, kdož se s tebou chce souditi a sukni tvou vzítí, nech mu i piáště; a nutil-li by tě kdo jíti míli jednu, jdi s ním i jiné dvě.“ Mat. 5, 38—41. Ukažme dětem, co hříchů proti Bohu napáší lidé den co den; jak pak by tedy který člověk, ubohý člověk směl si požadovati, by proti němu nikdy a nikdy nebylo chybeno, by jemu nikdy a nikdy nebylo ublíženo? Kdo jest v pravdě Kristův, ten bude mítí také Kristovu tichost, mírnost a trpělivost. (Příště dále.)

Navykání.

(Pokračování.)

3. *Stydlivosti.* Se stydlivostí má se to zrovna tak jako s čistotou a pořádkumilovností; není nic lehčího, jako navyknouti děti instinktní stydlivosti, kteráž čím méně z reflexí vychází, tím nevinnější jest.

Stud je strážce dobrých a ozdobou všech mladých lidí. Stydlivost jako něžný kvítek již dechem hříšným vadne, proto třeba bedlivě ho chrániti. Stud jest první květ ctnosti, pakli ho mráz spálí, nadarmo se čeká ovoce. Proto příkládá se stydlivosti veliká cena, jak svatý Bonaventura píše: „Nevím, zdaž se čeho nalézá, co by mravům lidským větší ozdoby udílelo, jako stydlivost. Jaká to krásná, stkvoucí se perla v životě i v obličeji mládeže.“

Proto ať navykají rodiče dítě stydlivosti, této strážkyni nevinnosti, a to již od nejútlejšího mládí!

K tomuto účelu a cíli musí již záhy v dítěti buzeno býti zalíbení na mravnosti, čistotě a šlechetnosti, spanilosti a ušlechtilosti, jakož i oškřivost a nelibost musí býti vštípeny na všem škaredém, ohyzdném, nestoudném a necudném.

Přemnozí rodiče dopouštějí se ve příčině té velikých chyb. Neukládají si ve přítomnosti malých dětí žádného odepírání a nucení, dovolujíce sobě ve svých řečích a jednáních přemnohé, co pocit stydlivosti v dětech otupuje. „Dítě jest ještě příliš malé, ještě ničemu nerozumí“, bývá také v tomto případě obyčejnou výmluvou. Ale zapomíná se, že to ještě tak malé dítě má oči a uši; že srdce jeho jest měkké jako vosk a že je zvláště vnímavý pro smyslné dojmy; zapomíná se, že dítě tak rádo napodobuje, co vidí a slyší. Obzvláště pak chybují matky, chodí-li příliš nedbale a málo cudně oblečeny, nebo podávají-li ve přítomnosti malých dětí kojenci prs. Cit stydlivosti se dále otupuje, když rodiče malé děti po více hodin v košilce běhati nechávají; když malé děti téhož, nebo, což ještě nebezpečnější jest, různého pohl. ví, bez dohledu si hrát, v koutech se schovávají a bez dozoru dospělých vůbec nechávají; nebo když dětem vykonávání tělesných potřeb každým, dítěti libovolným způsobem, před jinými a na veřejném místě dovolujeme. Cit stydlivosti ocifuje se v nebezpečnosti, když rodiče své děti lehkomyšlným děvčatům svěřují, jež na procházkách a vycházkách obyčejně dostaveníčka mívají, při nichž dítě nic dobrého a pěkného nevidí a neslyší; ano bývá dětem od takových osob stydlivosti velice nebezpečných přísně přikazováno a zapovídáno, rodičům o těchto dostaveníčkách ničeho neříkati, čímž bývají vycvičeny netoliko v nemravnosti, ale i ve lhaní.

Cit stydlivosti bývá též porušen pohledem na necudné obrazy, posloucháním lehkomyšlných a lehkovážných řečí, žertů, písni atd. Takovýmto a podobným způsobem bývají děti vychovávány k necudnosti a nemravnosti a ztrácejí nejvzácnější klenot nevinnosti prve nežli zvědí, v čem záleží; opovážlivou a bezbožnou rukou bývá v útlém a jemném srděčku oheň smyslné rozkoše roznicen a zapálen, jenž velmi brzo všechny ohrady kázně, mravnosti a zbožnosti otráví.

Nejprve vystupují smutné následky takového zacházení a převráceného vedení v tajných hříších, k čemuž mimo svrchu uvedené případy ještě mnohé jiné, jichž bohužel, málo všimáno bývá, příčinu zavadávají,

jako rozmazlenost a zchabělost, dráždivá strava, lihové nápoje, teplé peřiny, každé stlačování a mačkání jakož i dráždění pohlavních údů (chůvy hledí tím často děti upokojiti neb uspati), příliš časně a brzké užívání a nošení úzkých kalhotek, koupání na koleně, ježdění na hůlkových koních, schovávání rukou do spodních šatů. Tento velmi škodlivý, často vyskytující se zlozvyk, byť i byl z počátku zdánlivě nevinný, budiž záhy odstraněn a vykořeněn. Ano i šlehy metlou na sedací část dítěte, nejsou-li dosti citelné a bolest působící, způsobují dráždění; pročež metlou buď toliko vyhrožujeme, nebo trestejme jí citelně.

Z toho ze všeho plyne následující pravidlo: Rodičové mají s péčí nejúzkostlivější všeho vystříhati se a od dítěte odstraňovati, co vyvin pocitu stydlivosti zdržuje. Rodiče netrpte tudíž žádného neslušného a necudného odkrývání ani u dítěte ani u jeho okolí; dávejte bedlivý pozor na děti své a jejich soudruhy, zvláště při hře; vštěpujte jim všelikou ošklivost a náležitě opovržení proti všemu odkrývání a nepotřebnému a zbytečnému dotýkání se těla; hleďte na to, by při tělesných potřebách, při změně prádla, při oblékání a svlékání největší mravnost a počestnost zachovávaly.

Netrpte ve svém domě onen zhoubný nemrav, aby vaše malé děti často byly libány; nenechejte žádný lehkomyšlný nebo necudný obraz před jejich oči přijíti; neberte je předčasně do divadla nebo k nějaké jiné zabavě, zvláště pak k žádné zábavě taneční. Tak zachovají se zajisté všichni rodičové, jimž nevinnost dítek jejich jest milá. Ve věci této nemůžeme býti nikdy dosti opatrnými.

4. Vděčnosti, spokojivé, mírné povaze a spokojenosti. Vděčnost jest vlastností každé dobré duše, a jest tak přirozená, že i nemá tvář jí schopna jest. Vším právem může vděčnost jmenována býti pamětí srdce. Jsme-li povinni útlým smýšlením a dobrými mravy lidem všem, tím více vděčnými musíme býti těm, kdož nám podali důkazy lásky své. Začnouce od svých rodičů buďme vděčnými všem, již nám nějakého dobrodiní byli prokázali. Vděčný člověk odvděčuje se vždy za obdržená dobrodiní. On pamatuje se na ně vždy s rozkoší a radostí; on ctí, miluje a libá ruku, která se k němu dobročinně byla osvědčila. A není-li s to za dobrodiní se odsloužiti, nenechává přece paměť na ně v duši své nikdy uhasnouti.

Abychom vystřehli se, nevděku, navykneš si při všem, cokoli máme, upamatovati se, jak jsme k tomu přišli, od koho jsme to obdrželi. Vděčnost jako magnet srdce lidská přitahuje. „Nic nepomáhá ctnosti tak ke vzrůstu, jako vděčnost“, dí sv. Tomáš Aquinský.

Ve všech věcech třeba zachovati míru, neboť toliko člověka povahy spokojivé a mírné lidé milují a v úctě mají, prudkému a zuřivému se vyhýbají. Mírnost záleží netoliko v obmezování všelikých tělesných žádostí, alebrž všecky mohutnosti a činnosti člověka má pod svou ochranou, aby nepřekročily meze opatrnosti a slušnosti. Člověk, který ve svém jednání a obcování s jinými mírniti se umí, bývá sobě i jiným ke mnohému prospěchu; avšak tací lidé, již z mezí vykročují, poskvřňují svědomí své mnohými nepravostmi a jiným bývají k pohoršení.

Člověk mírný bývá také člověkem spokojeným, jenž své štěstí sám v sobě nalézá; kdo však štěstí svého hledá jinde, nenajde ho.

Spokojenost jest jediným základem a jedinou měrou blaženosti lidské; kdo umí přestáti na mále, jest šťastnější nežli sebe větší

boháč nebo povýšenec, jehož mysl vždy po dalších pokladech nebo po větší slávě dychtí.

Moudrý se svým osudem jest spokojen. „Neusiluj, abys zbohatl“, stojí psáno v bibli, „ale opatrnosti své ulož míru. Nepozdvihuj oči svých ku zboží, kterého míti nemůžeš; neboť udělá sobě křídla jako orličí a zaleť k nebi.“ (Přísloví 23.) Spokojenost vyplývá ze dvojího zdroje: předně z ukojení našich potřeb, a pak z větší nebo menší míry našich požadavků. Kdo jest mírný ve svých požadavcích, spokojí se již vyhověním jenom nejnutnějším potřebám života, kdežto jiný, který činí vyšší a větší požadavky, nepřestává ani na dosti hojných rozkoších jemu poskytovaných.

A proto třeba, aby rodiče již záhy zvykali děti své ku vděčnosti. Tato ctnost jakožto uznalost a pocit závislosti od ostatních ujímá se pevnými kořeny v srdci a mysli; náležejí tudíž zjevy a projevy vděčnosti ku vzdělávání a pěstování mohutnosti volící čili vůle.

Není-li dítě záhy již ku vděčnosti přidržováno, stane se z něho velmi snadno člověk lehkomyšlný, surový, sprostý, sobecký, hrdý a vysokomyšlný, pokládající všechna dobrodiní mu prokázaná za povinnost.

Kdykoli rodiče dětem svým dobrodiní prokázati chtějí, mají děti nejprve za ně prositi a pak za ně děkovati. Od vděčnosti k rodičům mají děti naváděny býti ku vděčnosti k největšímu dobrodinci, k Bohu; mají se tudíž děti upozorňovati na to, že za vše, co jsou a co mají na těle i na duši, lásce Boží jsou povinny děkovati. Jest velice důležité při výchově, aby děti navykány byly na ranní a večerní modlitbu, jakož i na modlitbu před jídlem a po jídle; také musí jim býti ukázáno, kterak svůj dik k rodičům osvědčiti mohou poslušností k Bohu, plněním Jeho příkázání.

Když jsme byli děti navykli nesčíslná dobrodiní poznávati, jež od Boha a Jeho zástupců, rodičů, byly obdržely, bývají zároveň navykány ku spokojivé, mírné povaze a ku spokojenosti, ctnostem to za našich dnů, bohužel, tak řídkým, ale pro celý život veledůležitým.

5. Snášlivosti, mírumilovnosti a jemnocitu. Snášlivost neklade cizím nám bytostem a milým nám směrům ničehož v cestu, byť i dále pobývaly a se rozšiřovaly, onaf je trpí vedle sebe. Bez snášlivosti zahynul by svět, neboť různosti a rozdílnosti lidských povah, přírodou nutně dané, vedly by bez snášlivosti obapolné čili vzájemné k záhubným bojům.

Kdo jest snášlivý, jest také mírumilovný a ústupný. Mírumilovnost jest na zemi největší poklad. Kde lidé v pokoji a míru žijí, mají nebe na zemi. Jako den tichý a jasný každému jest milý, tak i mírumilovná mysl každému se zamlouvá. Jako vycházející slunce temnosti zapuzuje, tak mírumilovnost a ústupnost plaší různice a sváry. Jako by žhavé železo do vody vnořil, když člověk prudký a neústupný k mírumilovnému a ústupnému se přiblíží. „Milujte se vespolek“, praví sv. Ambrož, „nad lásku není nic sladšího, nad mírumilovnost a ústupnost nic příjemnějšího.“

Kdo není mírumilovný a ústupný, je zlostný a závistivý. A jako zlost a nenávisť vlastní i bližního život ztrpčuje a ničí, tak jsou zase jemnocit, jemnost a tichost ctnosti, které život obveselují a prodlužují. Tento zlostí, sužováním a příkořím nerušený klid jest také pramenem tělesného zdraví. Lidé tiší a jemnocitní již zde na zemi jsou všude oblíbeni a vedou šťastný a tichý život. Jemnocitný dosáhne všeho, čeho žádá. Nikdo není s to, něčeho mu odepřiti, neboť jemnocitný získá sobě srdce všech.

Proto ať rodiče navykají děti svých ku snášlivosti, mírumilovnosti a jemnocitu!

Smyslná přirozenost dítěte jeví se již záhy v tom, že dítě dítěti nechce povolit; žádá, aby se vše jeho rozmaru a libovůli podrobilo; a tak chce-li dítě dítěti něco vzít, povstává zdráháním se druhého svár a hádka. Dítě budiž láskou, opravdivostí a vážností k tomu přivedeno, by od svého požadavku a zdánlivého práva upustilo; později budiž mu buzením a vzděláváním právního smyslu vážnost před cizím majetkem vštěpována.

Smyslná přirozenost kloní se ke zlosti, hořkosti, trpkosti a mstivosti; bouřivát se mysl proti každému uškození a poškození a proti každé urážce slovem a činem, a pobádá člověka k tomu, aby zlé zlým odplácel. Nekrotíme-li záhy zlost, vzrůstá s člověkem a svádí jej k nesčíslným nepravostem. Rodiče chybují tudíž velice, hledí-li zlost dětí tím uchlácholiti a uspokojiti, že jim toho udělují, čehož odepření ke zlosti je svedlo.

Jemnocitem čili jemností dává člověk panování svého ducha nad smyslnou přirozeností nejskvělejším způsobem na jevo, proto budiž tato ctnost obzvláště pěstována.

Při této, jakož i při všech jiných ctnostech a při odvykání chybám všude budiž na to upozorňováno, že vůle Boží ctnosti tyto žádá a odměňuje; chyby pak a hříchy v nenávisti má a je trestá. Jen tímto způsobem nejlépe se vštěpují a pěstují všeliké ctnosti, při útoku pokušení platně se osvědčující. (Příště dále.)

Příklady ku pamětnému počítání.

Karel Zháněl.

I. Sečítání.

1. Na počátku školního roku bylo v naší třídě 44 chlapců, 35 děvčat; kolik žáků bylo ve 2. třídě?¹⁾
2. Na počátku školního roku bylo v 1. třídě 74, ve 2. 79 žáků; kolik žáků chodilo do naší dvoutřídní školy?
3. Josef Egypťský žil 110 let, Adam o 28 let déle. Jak dlouho žil Adam?
4. Methusalem, nejstarší člověk, byl živ ještě o 39 let déle: jak byl stár?
5. Naše početnice je za 40 hal., katechismus za 64 hal. Zač jsou ty dvě knihy?
6. Maminka poslala kuřatům pro *kg* prosa a *kg* pšenice. Kolik h dala Jeníkovi na ten nákup?
7. Hospodář poslal Josefa koupiti hrabě a vidle. Kolik h mu dal?
8. Mařenka u kupce kupovala *kg* kukuřice, *kg* pšenice a *kg* ječmene. Kolik kupci zaplatila?
9. Maminka chtěla vařit kávu. Jelikož jí právě potřeby k tomu došly, poslala Toníka ke kupci, by koupil *kg* sladové kávy, kolínskou cikorii,

¹⁾ Tento a podobné příklady se upraví dle místních poměrů.

kg kostkového cukru. Také litr mléka měl koupiti. Kolik měl Toník na vše peněz?

10. Na Vranově je 93 čísel, v Outěchově 23; kolik čísel má politická obec Vranov?

11. Na Vranově bydlí 630, v Outěchově 180 obyvatelů; kolik obyvatelů má politická obec Vranov?

12. Špilberk je 300 *m* vysoko, Vranov leží o 150 *m* výše. Jak vysoko je Vranov?

13. Babí lom je ještě o 100 *m* vyšší než Vranov. Jak vysoký je Babí lom?

14. Zač je lehký vozík, vzal-li kolář 50 K, kovář 88 K?

15. Od natření toho vozu dal rolník 10 K, za košinku také 10 K, za sedadlo 40 K. Zač byl zcela hotový vozík?

16. Jan koupil u kupce *kg* soli, *kg* pšeničné mouky a *kg* otrub. Kolik zaplatil?

17. Maminka potřebovala *kg* kostkového a *kg* obyčejného cukru. Kolik dala Karlíkovi peněz?

18. Zač je *kg* krup, *kg* rýže a *kg* krupice?

19. Tatínek má dva nové vozy. Za lehčí dal 108 K, za těžší 170 K. Zač jsou oba vozy?

20. Jan prodal *kg* květu hluchavky za 80 hal., *kg* rulíku za 12 hal., *kg* zeměžluče za 14 h; kolik utržil?

21. Kolik kop kofátek (3 kousky dřeva slamou svázaná) vezl hospodář, vezl-li párem koní 42, jedním koněm 32 kop?

22. Pekař koupil metr dříví 1. třídy a metr 2. třídy. Kolik štíp to měl, bylo-li v 1. třídě 50, v metru 2. třídy 65 štíp?

II. Odečítání.

1. Počátkem školního roku bylo v naší třídě 79 žáků. Chlapců bylo 44, kolik děvčat?

2. V 1. oddělení bylo 42 žáků, kolik v 2. oddělení?

3. Maminka měla kopu vajec. Mandel jich za čas vypotřebovala. Kolik vajíček ještě má?

4. Jan koupil *kg* soli. Kolik dal kupec zpět, platil-li 1 K?

5. Zač je *kg* petroleje? Kolik dal kupec zpět Heleně, platila-li 1 K?

6. Zač je *kg* hovězího, telecího, vepřového masa? Platil-li Rudolf pětkorunou, kolik dostal zpět?

7. Praděd je 1500 *m* vysoký; a) oč je vyšší než Babí lom? b) než Špilberk?

8. Macocha je 136 *m* hluboká, věž svatojakubská v Brně 90 *m* vysoká. O kolik *m* musela by býti vyšší, aby právě vešla do Macochy?

9. Kopa kratších kofátek je za 68 h; platil-li Jan 1 K, kolik dostal zpět?

10. Jednohrbý velbloud unese nejvíce 150 *kg*, dvouhrbý 220—250 *kg*; o kolik *kg* unese více dvouhrbý velbloud?

11. Slon unese 2.500 *kg*, jednohrbý velbloud 150 *kg*, dvouhrbý 250 *kg*, lama 50 *kg*. O kolik *kg* unese každé jmenované zvíře méně než slon?

12. Velryba dosáhne délky až 25 *m*; a) oč je delší než naše školní světnice? b) než průčelí školní budovy?

13. Největší nejedovatý had je hroznýš vodní, dlouhý 7 *m*; naše užovka je dlouhá 1 *m* 30 *cm*; oč je hroznýš delší?

14. Užovka bývá dlouhá 130 *cm*, zmije 60 *cm*; oč je užovka delší?

15. Vrána uletí za hodinu 53 *km*, holub 87 *km*, rorýs 250 *km*. O kolik *km* uletí za hodinu a) holub více než vrána, b) rorýs více než vrána, než holub?

16. Kolik dní má rok? Potopa světa trvala 150 dní; a) kolik dní to schází do roka? b) kolik je to měsíců?

17. Zač je II. čítanka? Zač I. čítanka? O kolik je II. čítanka dražší než I.?

18. Oč je dražší a) III. čítanka než slabikář? b) střední katechismus než malý? c) II. početnice než I.? d) III. početnice než II., než I.?

19. Na Vranově (i s Outěchovem) bydlí 810 lidí, v Šebrově 650. O kolik lidí bydlí na Vranově více?

20. 100 kreslicích sešitů (à 6 h) je za 4 K 80 h, 100 psacích sešitů (à 2 h) za 1 K 40 h; oč jsou psací sešity lacinější?

III. Násobení.

1. V našem kostele je 20 lavic. Kolik osob může seděti ve vranovském kostele, může-li v jedné lavici seděti 7 lidí?

2. V koši bylo 7 kop a 2 tucty vajec. Kolik tedy?

3. Hospodář dává denně koni 6 *kg* ovsa. Kolik vykrmí a) měsíčně, b) ročně?

4. Sena dává denně 5 *kg*. Kolik potřebuje pro koně sena a) měsíčně, b) ročně?

5. Šebrovští prodávají *dkg* husích jater po 4 h. Kolik dostal Straka za husí játra vážící 53 *dkg*?

6. Dítko dechne za minutu 20krát a po každé vtáhne do sebe $\frac{1}{2}$ litru vzduchu. Kolik litrů vzduchu vdechne za hodinu?

7. Nákladní lístek je za 12 h; zač je 7, 9 nákladních lístků?

8. Zač je 6, 8 zálepek? 12, 16 korespondenčních lístků?

9. Železniční lístek z Adamova do Brna je za 50 hal.; kolik zaplatí 5 osob?

10. Na m^2 střechy je třeba 15 kusů střešních tašek s drážkou. — a) Kolik je jich třeba na střechu, která má 40 m^2 ? b) Zač je ta křídlice, je-li jich 100 za 8 K? c) Co stála celá střecha, čítá-li se, že m^2 takové střechy zcela hotový je za 2 K? d) Kolik obdržel pokrývač od střechy, čítá-li si od m^2 8 h?

11. Kolik tabulí skla je v oknech naší třídy? Co stálo zasklení, je-li tabule za 2 K?

12. Kolik schodů je z přízemí až k půdě v naší škole? (4 části po 14 schodech.)

13. Cihla váží 4 *kg*; jaký náklad veze vozka, má-li naloženo 120 cihel?

14. V létě je vajíčko za 4 h; zač je mandel, zač kopa?

15. Při mletí 1 *q* žita rozpráší se 3 *kg*; kolik se rozpráší z 15 *q*?

16. a) Z 1 *q* žita je 69 *kg* mouky; kolik z 5 *q*? b) Z 1 *q* žita je 28 *kg* otrub; kolik ze 7 *q*? c) Od mletí 1 *q* žita se platí (vezme-li si mlynář mírku) 40 h; kolik od 4 *q*? d) Nevezme-li si mírku, 1 K 40 h; kolik se zaplatí od 3 *q*?

17. Mlynář odvede z 1 *q* žita 82 *kg* mouky (dá-li mouku místo otrub a černé mouky); kolik dá za 3 *q* žita?

18. Otec platí měsíčně nájemného 4 K; kolik platí ročně?

19. Zač je 5 slabikářů? Zač 9 prvních početnic? Zač 5 středních katechismů?

20. Větší druhy netopýrů potřebují k nasycení 10 i více chroustů (řekneme tedy 12), menší aspoň kopu much; kolik spotřebuje 6 větších a 9 menších netopýrů?

21. Křeček mívá na zimu zásobu zrní až 50 *kg* (řekneme 45 *kg*); na mezi bylo 5 doupat; a) kolik *kg* obilí v nich bylo? b) zač bylo to obilí, čítáme-li *kg* jen za 10 h?

22. Slon má 2 kly; jeden váží nejvíce 60 *kq* (58, 39 *kg*). Kolik váží oba kly?

23. Špaček v tom čase, co ve hnízdě jsou mláďata, spotřebuje 360 plžů za den. Kolik za týden?

24. Slepice snese průměrně za rok 120 vajec; kolik snese 8 slepic? (V 2.—4. roce snese 110—130, v 5.—8. roce 90—30, v 9. roce jen 10 vajec.)

25. Pštros mívá v hnízdě 18—18 vajec. Jedno váží 1½ *kg*; a) co váží všechna? b) Jedno pštrosí vejce vydá jako 24 vajec slepičích; kolika slepičím se vyrovná 7, 8 pštrosích vajec?

26. Zač je 4, 5, 8 *kg* pšeničné mouky, žitné mouky, otrub, bílé soli, dobytčí solí, krup, krupice, ova, žita atd?

27. Kolik se zaplatí za telegram o 19 slovech, platí-li se za slovo 6 h?

28. Na malý domek je třeba 19 tisíc cihel; kolik cihel je třeba na 3, 5 domků (o 2 oknech)?

29. Na prostřední domek (okna na 2 strany) je třeba 34 tisíc cihel; kolik na 2, 3 domky?

30 Z 1 *m* dříví se platí 14 h daně v Brně. Kolik ze 6, 8 *m*?

IV. Dělení.

1. Otec dodal za jedlové semeno 2 K 40 h. Kolik *kg* prodal, obdržel-li 40 h za 1 *kg*?

2. Karel utržil za květ hluchavky 4 K; kolik *kg* měl, dostal-li za 1 *kg* 80 h?

3. Jazyk velrybí váží 4 *q*; kolik vepřů po 80 *kg* by to muselo býti, aby vážili co velrybí jazyk?

4. Dorostlá velryba váží 1200 *q*, dorostlý slon 50 *q*; kolik slonů vyváží velrybu?

5. Největší ještěr krokodil je 6 *m* dlouhý. Kolikrát je delší naší ještěrky, která je dlouhá 15 *cm*?

6. Barry, pes svatobernhardský, ve 12 letech zachránil život 40 lidem. Kolik lidí zachránil průměrně ročně?

7. Od kování koně žádá kovář 2 K 80 h; po čem čítá podkovu?

8. Od pečení chleba platí se 8 h; kolik pecnů upeče pekař za 32, 64 h?

9. Za udělání kopy kofátek dostane dělník 12 h; za půl dne vydělali si dva dělníci 1 K 8 h. Kolik kop to udělali?

10. Kopa máslových tvarůžků je v mlékárně malostovské za 3 K; a) po čem je jeden, b) co získá obchodník na kopě, prodává-li ji po 8 h?

11. Nedávno jsem byl v Malostovicích. V tamní mlékárně jsem si koupil: a) 8 kusů pivního sýru za 64 h; po čem byl jeden? b) 5 kusů lipavského sýru za 50 h; po čem byl jeden? c) 6 kusů sýru imperial za 72 h; po čem byl jeden? d) kolik jsem zaplatil?

12. Vyza je největší ryba, která přichází do řek evropských. Vyza váží i 1500 kg; a) kolik kaprů váží tolik jako vyza, váží-li nejvíce 20 kg? b) štik, váží-li nejvíce 25 kg?

13. Kolář žádal za 3 měkká topora 36 h, za 4 tvrdá 64 h; po čem čítal jedno?

14. Kolik červených poštovních známek je za 70, 90 h? Kolik pošt. poukázek obdržíš za 28, 36 h?

15. Kolik dní musí rolník jeti s potahem po 6 K denně, aby vydělal 138 K?

16. Tři dřevěné svítilny jsou za 2 K 10 h; po čem je jedna?

17. Od pokrytí střechy obyčejnou křidlicí obdržel pokrývač 16 K; kolik m^2 měla střecha, žádá-li za m^2 40 h?

18. Od natření rýny obdržel klempíř 3 K 20 h; jak dlouhá byla rýna, chtěl-li od m 16 h?

19. Dvoje kachlová kamna byla za 128 K; po čem byla jedna?

Mimořádná valná schůze Katol. spolku českého učitelstva na Moravě.

Katolický spolek českého učitelstva na Moravě konal dne 14. února 1904 mimořádnou valnou hromadu. Předseda J. M. Kadlčák zahájiv o 2. hod. schůzi sděluje radostnou zprávu, že J. Exc. nejdp. biskup dr. Bauer, vzácný příznivec náš, vyznamenán byl řádem císaře Františka Josefa I., ku kteréžto významné události mu telegraficky jménem spolku gratuloval. Vyzývá shromáždění, aby povstalo a povolalo J. Exc. „sláva“, což s nadšením se stalo.

Po vyřízení zprávy jednatelovy podávala pokladná T. Holánková pokladniční zprávu, z níž bylo patno, že spolek vládne čistým jméním 4000 K, z nichž 3771 K 97 h tvoří sirotčí fond, ostatní vydajný majetek spolku. Účty byly revisorkami prozkoumány, správnými shledány a proto uděleno výboru absolutorium.

Předseda J. M. Kadlčák podává zprávu o úmyslu založiti spolek katolických učitelek. Vítá s radostí nového pracovníka za stejnou ideu, která jest vůdčí hvězdou spolku našeho, totiž křesťanská výchova ve škole. Sděluje výsledek dosavadního vyjednávání mezi zařizujícím výborem a spolkovým výborem.

Delegátka zařizujícího výboru M. Fritscherová oznamuje, že „Jednota katolických učitelek“ má býti zřízena jako odbor „Katolického spolku českého učitelstva“.

Alois Adamec upozorňuje, že k formálnímu spojení obou spolků třeba, aby vše jasně ve stanovách Jednoty katol. učitelek vytknuto bylo.

Marie Hoffmanová, učitelka měšť. školy v Kojetině, ustanovena plno-

mocníci, aby se zařizujícím výborem vše dle schválených návrhů valnou schůzí dojednala a zprávu podala.

Zprávu o administraci „Vychovatelských Listů“ podává H. Rubrova. Ze zprávy její vysvítá, že se administrace přičinila ze všech sil, aby „Vych. Listy“ co největšího rozšíření došly. První číslo letošního ročníku rozesláno bylo všem správám škol na Moravě a ve Slezsku, jež dosud odběrateli nebyly, rovněž učitelům, učitelkám, kněžím a j. a získáno tím celkem o 60 odběratelů více proti roku loňskému, a poukazuje k tomu, že „Vych. Listy“ jsou finančně úplně zabezpečeny.

Stěžuje si, že mnozí odběratelé nezaplátivše dosud tři ročníků „Vych. Listů“ letošící ročník vracejí a táže se, co má činiti s těmi, kteří po upomenutí nezaplátili. Usneseno vyzvati je naposledy k zaplacení odebraných tří ročníků a nepomůže-li vyzvání, právní cestou je k zaplacení donutiti.

Na návrh předsedy vzdává valná schůze dík za horlivé vedení administrace zvláště slč. Hedvice a Matyldě Rubrovým a slč. Čelechovské a Chytilové za častou pomoc v pracích administračních.

Na návrh Al. Adamece usneseno, aby členové Katol. spolku českého učitelstva, kteří do polovice roku zaplatí celý ročník, dostávají „Vych. Listy“ za 4 K. Učitelky, jež jsou členy „Jednoty katol. učitelek“ za 5 K.

Dále podává redaktor Al. Adamec redakční zprávu o „Vych. Listech“. Poukazuje k tomu, že vždy si z hloubi duše přál, aby svornost panovala mezi vším učitelstvem a také vždy k ní ve svém listě nabádal. Avšak marně. Proti všemu, co je katolické, vypovídá se v časopisech učitelských, zvláště „Český Učitel“ a „Věstník“, urputný boj. Zvláště Katolický spolek učitelský velmi často jest napadán. Doposud vždy s největší šetrností odrážel nečestné útoky na spolek, a poněvadž však útočiti neustávají uveřejnil některé ostré doklady jejich nenávisti a bude tak častěji činiti. Stěžuje si na neochotu spisovatelů, kteří o práce do „Vych. Listů“ žádání bývají. Jeho touhou jest, co nejvíce dobrých článků ve „Vych. Listech“ uveřejniti.

Valná schůze uznává velkou práci redaktorovu, vzdává mu dík za namáhání jeho a projevuje úplný souhlas s dobrým vedením listu.

Misto „Hospodářských písemností“, jež jak usneseno bylo ve schůzi minulé měly tvořiti 3. číslo „Knihovny Vychov. Listů“ vydáno bude praktické dílo „Správce školy“.

Al. Adamec obnovuje svůj návrh, aby zjednáán byl právní zástupce, jenž by v různých případech členům spolku udílel právní porady zdarma neb za mírný honorář. Předseda se splnomocňuje, aby jménem spolku požádal advokátů, kteří naše hnutí podporují, aby právními rádci našimi se stali.

Usneseno pozvati katolické učitelstvo slovanské ku sjezdu, jenž se konati bude na Velehradě o prázdninách. Předmětem rokovacím má býti „Vychovatelský tisk“. Účelem jeho má býti, aby vzájemnými styky bylo umožněno, by vážné práce vychovatelské v různých časopisech slovanských uveřejňované staly se přístupnými i nám a naopak.

M. Šebíková žádá, aby konány byly přednášky lidové. Poukazuje k tomu, že při schůzích Katol. spolku rolnického byly by takové přednášky vítány. Přihlašují se členové, že s ochotou přednášky konati budou po dohodnutí s představenstvem jmenovaného spolku.

Fr. Závada navrhuje, aby spolek působil k tomu, aby zákon o úpravě služného moravským sněmem přijatý schválení došel. Usneseno žádati poslance, aby příslušné kroky k tomu učinili.

Celé jednání valné schůze neslo se obvyklým bratrským srdečným tónem a dojísta u všech novou chuť ku práci spolkové vzbudilo. Provoláním „slávy“ J. Sv. papeži Piu X. a J. V. císaři a králi o 5. hodině schůze skončena.

Jednatel.

ZPRÁVY.

Starší ročníky „Vychovatelských Listů“, pokud zásoba stačí, prodáváme po 3 K.

Dobře míněné upozornění. Časopisy „Kříž“ a „Maria“ mnoho dobrého by vykonati mohly pro náš lid, kdyby přinášely četbu vybranou, vzdělávací a zušlechťující. Avšak výběru článků nevěnuje se velká péče. Nad mnohými povídkami i prosti lidé krotí hlavou. Povídka „Provaz“ v 3. čísle „Kříže“ nejen že se pro lid nehodí, ale u dětí (časopisy ty čtou všude děti) může způsobiti mnoho zla. Nevíme, dojde-li povšimnutí toto upozornění dobře míněné, neboť v království málo dbají sebe vážnějších hlasů z Moravy, ale v zájmu výchovy lidu, a to křesťanské výchovy, jsme nuceni říci pravdu, i kdyby se někomu nelíbila.

Kolik odběratelů mají „Vych. Listy“ v Čechách. „Vychovatelské Listy“ mají v Čechách 3, pravím tři, odběratěle. My Moravané jsme již uvykli odebíratí nejen dobré spisy, nýbrž všecko literární smeti, kterým nakladatelé v království Moravu zaplavují, a za to pohlížejí na nás v Čechách namnoze dosud jako nedochůdčata. Vím z pobytu svého v Čechách, jak nízce mnozí cenili výtečnou Vychodilovu „Hlídku“, ač dosud se jí rovnati nemůže žádný katolický list v Čechách. Bylo by na čase, abychom vyhostili mnohé bezcenné časopisy, jež nám mnozí nakladatelé z království přímo vnucují. (Neminím tím časopisy dobré, jako jsou „Křesťanská Škola“, „Vychovatel“ a mnohé jiné.)

Jaké nechutné rýmovačky uveřejňují dětské časopisy. V 9. čísle „Malého Čtenáře“ je báseň Klášterského „Zimní div“:

„K oknům, děti, z jizby šera,
stal se div!
Že jste byly hodny včera,
Pánbůh kýv' —“ atd.

To je začátek. Škoda pro celou místa. Báseň nesnese rozboru logického ani estetického. Takové nechutné rýmovačky najdete ve všech dětských časopisech. Lze se potom diviti, že mládež naše knihy básní se přímo štítí?

Organisovaní učitelé se nebojí klerikálních peněz! Dobře placenou redakci „Anděla Strážného“, časopisu pro mládež, vede organisovaný učitel. To nepíšeme ze závisti, ale jen jako malý doklad. Jmenovaný časopis pro mládež je dle pokrokových listů učitelských klerikální, jeho dopisovatelé byli nedávno v časopisech učitelských potupeni, organisace vylučuje všechny, kteří odvážili se jakkoli dáti výraz svému katolickému přesvědčení a nazývá je „Jidáši“ — a organisovaný učitel je redaktorem „Anděla Strážného“!

Alkoholismus na Valašsku. Znáám podrobně jednu vesnici na Valašsku. Pije se v ní hrozně. Kořalku pijí dospělí, muži i ženy, pijí děti i nemluvňata. Matce po porodu radí porodní bába, aby co nejvíce kořalky pila. Znal jsem ženu, která nikdy kořalky nepila, když však porodila, vypila za 5 zl. kořalky. Onemocní-li nemluvně, vaří mu matka kořalku a do ní přidává různé neškodné i škodné, ale ostré přísady. Děti úleváci pracují v čas potřeby na panském, a panští úředníci dávají jim denně vedle nuzného výdělků notnou dávku kořalky. V obci té není skoro domku, ve kterém by nebylo blbého nebo slabomyslného dítěte. V obci je velká bída jak hmotná tak i mravní. Učitel, jenž jest sám abstinent, přes všecku svou šlechtěnou snahu nemůže spraviti ničeho. Kam to probůh náš lid dospěje?

Přistupujte za členy ke Katolickému spolku českých učitelů na Moravě.

(Jednatelem jest P. Karol Tiray, katecheta v Ivančicích.)

Knihovna Vychovatelských Listů. Svazek I.

O nápravě poruch mluvy čili Koktavost a její léčení.

Napsal **J. M. Kadlčák**, absolvent léčebného kursu vídeňského.

Svazek II.

Petr Barbarič, věrný následovník sv. Aloisa.

Z obšírného spisu P. Antonína Puntigama T. J.
s dovolením páně autorovým české mládeži podává

František Janovský.

Obě knížky lze dostati u administrace „Vychovatelských Listů“ v Brně
na Petrově č. 1. po **60 hal.**

Učitelská Zádruha na Moravě,
zapsané společenstvo s obmezeným ručením se sídlem
v Uh. Hradišti,
přijímá **vklady na spořitelní knížky a úrokuje je 4⁰/₁₀.**
C. k. daň důchodkovou platí spolek sám, aniž by ji vkladatelům srážel.
**Poskytuje zápůjčky svým členům na směnky a dluhopisy na
6⁰/₁₀ za velmi příznivých podmínek.**
K zasilání peněz poštou vydá „Zádruha“ na požádání složní listy poštovní
spořitelny.
K dotazům budiž přiložena známka 20 hal. na odpověd.

Představenstvo.

„Vychovatelské Listy“ vycházejí dvakrát měsíčně (5. a 20.)

Předplatné na celý rok obnáší 6 K

Redaktor Alois Adamec, učitel měšťanské školy v Ivančicích.

Administraci a expedici vede Hedv. Rubrová, učitelka v Brně, na Petrově č. 1.

— Pouze administraci posílá se předplatné. —

Nákladem Katolického spolku českých učitelů na Moravě.

Příspěvky se honorují.

Inserty účtují se levně.